Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда
И сила и воля“
Шевченко.

И чужому научайтеся,
Своіо не цурайтесь,

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ

Число 9 ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Пятниця 30. Марта 1894. ГОДЪ II

ДЕ РОЗУМЪ?

Мы гадали и думали що дѣти одной матери, котри неразъ въ дома посварились, хоть на далекой чужинѣ перепросять ся. подадуть собѣ руку згоды и вспôльна любовъ звяже всѣхъ. У насъ въ старôмъ краю горлають: Ехъ! Кобы то народъ рускій мавъ свободу и то повну свободу, тогдабъ оно весело и хорошо жилось! Мы днесь досвѣдомъ научени кажемо таки впростъ противно: нашому народу не треба впередъ волѣ але букомъ го гнати до школы и просвѣщати. Бо темному а непросвѣщеному народови дати повну свободу, значить: дати малой дитинѣ остру бритву [illegible] забавку. Чому чехи днесь такъ стоять высоко въ културѣ и поправили свôй народный добробытъ? Длятого бо ческій народъ бувъ въ нѣмецкой школѣ лѣтами и тамъ набравъ розуму же днесь зрôвнавъ ся съ своими учителями. Все тое що чехи днесь посѣдають такъ на полю просвѣты якъ на полю економичнôмъ мають завдячити нѣмцямъ. Просвѣщеному чехови або нѣмцеви всюда добре и въ Америцѣ все ему иде легко и гладко. Теперъ возмѣмъ нашъ рускій народъ. Въ краю бувъ рабомъ жидôвской спекуляціи, не знавъ що то свѣтъ, що то промыслъ бо не було кому го учити на добру дорогу. Тутъ въ Америцѣ на вôльной земли, ôнъ позôстае такій самый якъ и въ старôмъ краю: забобонный узкоглядный и за церковну свѣчку буде сваритись и по судахъ волочитись. Ощадность ему не знана, жидъ ту его рôдный батько, народна честь не мае для него значеня, до организаціи, до товариствъ ôнъ неохочій и протое позôстае и на дальше посмѣховискомъ другихъ.

Тутъ говоримо въ загалѣ. Бо уже по части и наши люде по-декуда суть добрыми патріотами и пôзнали що то народна честь и яка сила въ организаціи, але рускій загалъ ще не просякъ и нео-

кождôмъ кроцѣ.

Чи такая вже наша доля. чи такая судьба намъ завсе бути рабами и пôдноженіемъ другихъ? Чи уже така воля небесъ? Нѣ. Богъ давъ волю и розумъ кождому зъ насъ, щобы мы собѣ могли придбати добро для души и тѣла, За то не можемо нарѣкати на нѣкого тôлько на себе самыхъ и наколи намъ зле, то спытаймо ся: де розумъ? Правда, рускій народъ мавъ и мае ворогôвъ, але найбôльшими ворогами есьмо сами собѣ.

Въ первôмъ рядѣ ставимо яко ворогôвъ народного розвою и просвѣщенія руского народа тутъ въ Америцѣ угро-рускихъ священникôвъ, котри немають [illegible] народного почутя, турмою приплывають до берегôвъ вôльной Америки щобъ набити свôй карманъ (кишеню) доларами, а потôмъ що станесь зъ народомъ рускимъ надальше, ихъ то необходитъ. Они тримають ся засады: куй желѣзо поки горяче, або дрій лико поки ся дасть дерти. Нашъ добродушный угро рускій народъ пôддаесь охочо циганьской практыцѣ и конецъ кôнцемъ пôзнѣйше пôзнаесь на ошуканьствѣ и пытаесь: де нашъ розумъ? На доказъ сего яки то суть священники зъ угорской стороны и якъ они зводять зъ розуму нашъ рускій народъ и тутъ въ Америцѣ и для свого бізнесу зъ сальонôвъ робятъ церкви, наводимо слова руской часописи „Посланника“ издаваемой рускимъ уніятскимъ священникомъ въ Тернополи. Але передъ тимъ мусимо зазначити що тутъ въ Америцѣ знайшлись изятія зъ великой ватаги угро-рускихъ священникôвъ, котри суть добрыми русинами, а ихъ тôлько трохъ.

Отже „Посланникъ“ пише такъ:

„Священьство наше, то сила наша, то столпъ утверджения нашого.“ Слова тоти, высказани одным зъ покôйныхъ Владыкъ нашихъ, сами насуваютъ ся пôдъ перо, коли приступаемо до начер-

божь въ часахъ коли були мы немôчни и слаби, мы опиралися лишень на священствѣ, бо оно хотяй въ своимъ часѣ понижене матеріально и морально, упослѣджене и гноблене, умѣло все таки пôдтримати униваючу силу народа,оно хоронило искру самосвѣдомости нашой, оно плекало ю до хвилѣ, наколи искра тота могла запалати ясною поломѣнею. А и тогды, въ пятдесятыхъ рокахъ, еслибъ наше священьство усунулося було отъ народа, то и свобода не много моглабы для народа того вдѣяти; священству завдяки заглянула просвѣта мѣжь народъ нашъ, а съ просвѣтою и дороженье ся своимъ языкомъ, своимъ [illegible] нувшостію, и дбаньемъ о свою будучность. Такъ було у насъ, такъ и теперъ есть. Коли наспѣють часами мѣжь насъ хвилѣ темнѣйшіи, священьство наше перше выступае на починъ и перше пôдпомагае всѣми силами забѣги народа, до свѣтла и правды стремлячого.

Чи такъ само дѣе ся мѣжь братями нашими на угорщинѣ? Сами, дороги Братя, отповѣджте на се? Чи и вы есьте тымъ осередкомъ, тымъ жереломъ житя, вѣрного своей минувшости? Чи для братей нашихъ есьте вы тымъ, чимъ суть для насъ священники наши? На жаль, нѣ!

Безперечно, що для Руси угорской настали лихи часы. Нетерпимость Мадяръ взглядомъ всего, що славяньске, не мае границь, всѣ забѣги свои звертае она на се, щобы въ предѣлахъ своихъ вынищити все що мае лучность зъ Славяньствомъ, зоголомшити звуки славяньского слова, такъ не милого пôвдикому языкови Мадяръ. Безперечнымо есть дальше, що Мадяре нѣколи не перестануть уживати всѣхъ средствъ, шобы вынародовити тыхъ 600,000 Русинôвъ, а поощрить ихъ до того и се, що въ васъ, въ священьствѣ рускôмъ, мають союзниковъ замѣрôвъ своихъ.

Що въ школахъ заводиться

рôдного слова, о се винити васъ годѣ, но чіею виною буде се, що самохôтъ ввели вы языкъ мадярскій, обрядови рускому такъ противный, въ богослуженіе, що бôльше и въ саму литургію? Для кого правите вы богослуженіе се по мадярски? Для Русинôвъ, о котрыхъ скажете, що лекше имъ розумѣти языкъ мадярскій якъ рускій? А хотяй и такъ бы було, то кто виненъ? Вы тому винни, вы, бо дбаючи лишь о себе, о мамону, забулисте на обовязки свои, забулисте и на Бога навѣть! Мѣсто бути пастыромъ стада, мѣсто ити на передъ по примѣру братей священникôвъ въ Галичинѣ, вы ôтчужились отъ народа, [illegible] его [illegible], що бôльше, подали руку до его заглады. Введенье мадярщины до церкви, щожь се другого, якъ самовôльне купченье святощами, то найтяжша симонія, то грѣхъ Каина, нѣколи не прощеный.

Мы мали случай выслухати скаргъ кôлькохъ селянъ зъ пôдъ Горлицъ, котри довшій часъ перебували на угорской Руси.

— Жаль серце бере, казали намъ, дивитись на се згôршенье. Въ церквѣ не почуешь рôдного слова, все по угорски, въ однôмъ мѣсци зробивъ намъ священникъ ласку, що часть одну Службы Божой отправивъ по руски.

Цѣлкомъ самовôльно въпровадили змадярщени священники до литургіи языкъ мадярскій. Антифоны, Вѣрую. Отче нашъ спѣвае хоръ по мадярски, не говорячи вже нѣчôго о самыхъ проповѣдяхъ мадярскихъ. Якъ се могло статись, мы не môжемо поняти и есьмо увѣрени, що дѣесь безъ вѣдомости и призволеня св Ап. Престола. Яки священники, таки мусять бути и Епископы – мадяроны, котри на таку самоволю призволяють.

Не диво про те, що молодше поколѣнье починае цуратися рôдного слова. Дежь го почуе? Лишень отъ батькôвъ своихъ; священникъ цурае ся того слова, гордитъ

зывае ся Мадяромъ, хочь жіе зъ руского хлопа.

Схаменѣтся! Мощи Олексія Почи, Василя Поповича, незабвенного Духновича не мають въ гробахъ спокою. Вю отступили отъ дороги, тожь будьте певни, що и Духъ божій отъ васъ отступить. Пора ще вамъ, пора схаменутись, ще не все пропало. Въ вынародовлене Русина не вѣрить свѣтъ; вѣки не вынародовили насъ, всѣ забѣги отбили ся якъ о скалу о тоту, якъ Бескидъ силну вѣру нашу, вѣки не вынародовили и иншихъ братей Славянъ, бо Славянина можна рабомъ зробити, можна вѣками тримати въ ярмѣ, но вынародовити нѣколи!

[illegible] пару не погнѣвайтесь. Ихъ писавъ жаль глубокій, писала любовъ до люду братнього, та и любовъ до васъ. хочь заблудшихъ. Двѣ остають вамъ дороги: або повернѣть на дорогу обовязку, а мы всѣ пôйдемо вамъ на помôчъ, або возмѣть ся до плеканя свого слова, зближѣтся до народу свого, котрого цѣлкомъ не знаете, бо знати не хочете, въ котрôмъ запôзнаете его силу и могучôсть, або выречѣть ся назвы Русинôвъ, такъ якъ васъ вырече ся тота Русь, котра для лѣнивыхъ и не каючихъ ся лишь проклятье мае.

дальше буде.

Блаженъ мужъ.

Щасливый той чоловѣкъ
Що боитъ ся Бога,
Зъ грѣшниками не естъ ему
Вспôльная дорога.
Онъ Русь любитъ и братôвъ,
„Свободу“ читае,
До „Союза“ записавъ ся
Въ читальнѣ бувае.
Бо ôнъ зняе Руси честь
Онъ Русиномъ зветъ ся,
До поступу, до просвѣты,
Его серце рветъ ся.
Онъ сальоны оминае
Гроша не марнуе,
По забавахъ піятикахъ
Такій не пустуе.
Такому Богъ все дае
Въ дѣлахъ помагае.
Бо ôнъ Его святый законъ
Во всемъ сповняе.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper
The only Russian political paper in this Country and has a largegest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рочна 2.00
До старого краю.........2.50
Всѣ дописи и грошѣ просимъ висилати пôдъ адресою:
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тиждня въ Пятницю

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Iersey City, N. J. as second class mail matter.

ВѢСТИ ЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Якъ нѣмцѣ теперь господарують и цивилизують дикихъ негрôвъ въ Камерунѣ въ Африцѣ, такъ наши непрошени цивилизаторы поляки роблять зъ рускимъ народомъ въ Галичинѣ. Мѣсточко Топорôвъ числяче до 2.000 Русинôвъ а 800 латинникôвъ, котри всѣ уживають рускои бесѣды, поставило собѣ хорошу муровану школу, тягаючи на се зъ послѣдного цента. Що съ того? Въ школѣ выкладовый языкъ есть польскій, а панна [за се Редакція не ручить) научителька, не знаючи анѣ словечка по руски, біе немилосерно патикомъ руски дѣти nakazujac имъ, щобъ учились по польски. Ото маешь рускій хлопе! За твое жито ще и тебе бито.

Руски газеты доносять ве селу вѣсть же нашъ рускій народъ такъ въ Галичинѣ якъ и на Буковинѣ всюда закладае собѣ читальнѣ, и хотяй тяжки роки, то все таки народъ не щадить послѣдного цента на тую цѣль.

Братя Русины въ Амерцѣ! Чи не соромъ намъ бути глухими на голосъ „Свободы" и оставатись позаду зъ закладаньемъ читалень?

Краева выстава во Львовѣ.

Якъ вѣдомо пч. читателямъ „Свободы", въ тôмъ роцѣ отверто не краеву але польску выставу, въ котрой Русины не взяли участія. Ся выстава дуже мизерно и слабо представляесь, бо Галичина пôдъ польскимъ урядованіемъ не мае ничимъ похвалитись бо почавши отъ гвоздика ажь до найдорожшихъ рѣчей, все походить зъ чужихъ краѣвъ. У насъ навѣть шевске шило и копыто походить зъ Нѣмеччины. Але на ческу выставу на другій рôкъ варта поѣхати до Праги. Тамъ чехи преукажуть що сами зробили въ власнôмъ краю власными розумомъ и власными руками.

Зъ Черновецъ и окрестности починають люде выбиратись до Америки. На днияхъ 6 мѣщаньскихъ родинъ уже пустились въ далеку дорогу.

Въ Освѣцѣмѣ наѣхали на себе два потяги, де много людей зôстало убитыхъ.

Одѣнъ селянинъ зъ Оришковецъ, отецъ трохъ маленькихъ дѣточокъ, зъ великой нужды и голоду хотѣвъ дôстатись до арешту, бо тамъ хоть ѣсти дадуть. Що робити? Закравъ ся до стодолы сосѣда, набравъ зерна а стодолу запаливъ. Тепер сидить тамъ де хотѣвъ.

Банкноты одноринськови и пяткѝ будуть небавомъ стягани, а на мѣсце, выйдуть серебряни короны. Нашимъ людямъ треба уважати на тое, абы не понесли страту.

Въ Липовцяхъ, повѣта перемышляньского пôйшла одна жѣнка пôдкурувати овець въ стайни, та такъ пôдкурила, що пôйшли зъ дымомъ хата въ вартости 300 зр., хлѣвъ, 100 кôпъ ôвса и тiи пôдкурени 8 овець. Шкода выносить 1000 зр. Отъ вамъ розумъ. Коли теперь доробитися до того?!.

АМЕРИКАНСКА РУСЬ.

Допись.

Beakon Falls 3. 24. 1894.

Почтенна Редакція!

Прошу Всечестного о. Редактора, абы були ласкави помѣстити тыхъ пару словъ въ нашой возлюбленной часописи „Свободѣ."

Мы тут проживаючи Русины дуже слабо стоимо зъ нашою роботою, понеже бôльша часть зъ насъ вже четвертый тыжденъ не робить а Богъ зна якъ довго ще такъ буде. Многи изъ нашихъ уже розôйшлися и я мушу де инодѣ вандрувати.

Припадкомъ нагодилось менѣ въ руки 8. ч, Viestnika, котрый своею баламутною писаниною выступае проти нашой возлюбленной „Свободы", гавкае зъ заѣлостію мадярской „kuti" а себе величае мовъ - бы онъ писавъ чистою рускою мовою а не „польско русінскою."

Правда, я не кôнчивъ высокихъ школъ въ Великôмъ Варадинѣ якъ панъ редакторъ „Viestnika", котрый вычерпавши всю философію мадярского духа, представляесь яко высоко - ученый чоловѣкъ яко рускіи патріотъ и одважный мужъ що, боявся выступити смѣло въ оборонѣ порабощенного руского народа мадярами, драпнувъ до вôльной Америки и тутъ хоче пускати тумана яко патріотъ и рускій писатель, котрый тутъ въ Америцѣ уже научивъ ся троха отъ нашихъ рускихъ галицкихъ угляровъ пару словъ пе руски. ,V.'хвалить себе самъ (бо нѣкто ѥ не хвалить) же выходить на 14 страницяхъ. Але що зъ того наколи смѣтье пише и шматярскою мовою.

Правда, що наша возлюбленна „Свобода" выходить лишь на чотырохъ сторонахъ и славити Господа еже седмично, але зато пише щиро рускою мовою и дишитъ щиро рускимъ патріотизмомъ ко рускому народу. Чи V. може хвалитися тымъ, що выходить на 14 страницяхъ?– Нѣтъ. Первыхъ 8 стр. пише рускими буквами якоюсь смѣшно зложеною мовою и для руского народа незрозумѣлою; прочихъ 6 стр. пише мадярскими буквами и чортъ зна якимъ язычіемъ. Отколи сотворивъ Богъ свѣтъ то анѣ въ старôнѣ анѣ въ новôмъ завѣтѣ не знайдешь такой мовы, такой литературы, такой народности якой держить ся V. Наколи Магометъ заложивъ исламску або турецку вѣру, заразомъ установивъ якъ таки мають числити ся роки. Отже днесь турки числять роки отъ того часу, якъ Магометъ втѣкавъ зъ Мекки до Мадины (Hijra). Се дѣялось въ 922 роцѣ по Рождествѣ Іисуса Христа. Съ того слѣдуе таке: сли V. запровадивъ новый рускій языкъ, нову литературу, новый руско - греко - мадярско - и римско - католическо - вавилонскій патріотизмъ, тогда повиненъ зробити особный календарь и свою нову еру числити отъ того дня, въ котрôмъ редакторъ V. утѣкъ за политичнѣ [московске] до Америки. Для того довженъ писати на V. такъ: Третый рôкъ отъ бѣгства редактора V. зъ Унгвару до Америки, рочникъ III.

Се придасть ся бо може яка нова вѣра прилучить ся до календаря магометанско - мадярского „Viestnika"

Наши славни предки боролись не лишь зъ ляхами, але съ турками и татарами за святую вѣру, а свободу руского народа. Тожь и наша возлюбленна „Свобода" готова поборотись за добро руского народа не тôлько зъ ворогами Руси але и съ паприкованными перекинчиками и доляропхватами.

Наша „Свобода" отверае рускому народу очи, будить рускій народъ зъ сна невѣжества, направляе на дорогу просвѣщенія, на дорогу благобыту, на дорогу правдиву, по котрой каждый Русинъ отверто и смѣло може ступати.

Наша „Свобода" не есть „польско - русінскою" якъ пише скрантонскій продайдуша наша „Свобода" не пише польскими буквами, але пише по нашому и о наше стараесь добро; отверае очи слѣпому, будить спячого зъ сну невѣжества, наводить непросвѣщенного на добру дорогу, боронить наши народни сокровища: свѣру, рускій обрядъ руску мову и народну честь; боронить народъ одъ хищныхъ вовкôвъ а не пастырôвъ зъ мадярской краины.

„Viestnik", якъ та мальпа, хоче и собѣ щось показати и теперь захочуе якъ хитрій лисъ лисенята до сповѣди, щобъ люде закладали читальнѣ. Кто заложить и кто буде ходити до той рускои читальнѣ, наколи сами проводыри тримають лишь мадярски газеты а народъ рускій тôлько зъ угорской стороны по словеньски знае. Я знаю такихъ нашихъ.братôвъ що якъ скинули зъ себе безобразну губаню, тогда и нехотять признаватись до руской народности тôлько „my som madiarski chlapci". Чому V. на се не зважае и не постараесь въ такихъ обновити руского духа? — Тому, бо самъ го не мае. Нашъ патріотъ V. и его заушники о тôмъ не хочуть знати анѣ чути бо они хоть мають въ собѣ руски кости, але грубо обросли мадярскимъ мясомъ. На доказъ того наведу сей фактъ:

Въ роцѣ 1888 бувъ я въ церквѣ въ Вилкесбарре на саме Сошествіе св. Духа. Священникъ, котрый звавъ себе рускимъ, читавъ колѣнопреклонныи молитвы по мадярски въ руской церквѣ. Що читавъ то никто не розумѣвъ крôмъ prevelebnoho. Наконецъ звертаю увагу V. щобъ не йшовъ зъ мотыкою на сонце и щобъ не зачѣпавъ нашу рôдну „Свободу," щобъ не печаливъ ся чужимъ подвѣрьемъ, але най съ свого власного вымете гнôй и нечистоту.

Братя Русины!

Съ погордою одвернѣть ся отъ тихъ баламутôвъ подаймо собѣ братни руки! Впишѣте ся до „Союза"! Переконалисьмо ся уже що „Свобода" чисто - рускою, народною газетою и ей редакторъ есть и бувъ уже тогда щиро - рускôмъ патріотомъ, коли ще V. опѣкуны пасли мадярскій св....

Поздоровляю всѣхъ братôвъ Русинôвъ и кличу: Впишуйте ся до „Союза" а покажемъ нашу руску силу.

Вѣрный Русинъ.

С. Г.

Хвальна Редакція!

Прошу ласкаво помѣстити мою допись въ нашой „Свободѣ."

Майфілдъ Па.

Суть люде на свѣтѣ, котри немаючи жадной чести и не памятаючи на слова св. Павла: же добре имя есть найдороже, ôтнимають честь другимъ дуже легко. Такихъ людей можна смѣло уподобити женщинѣ спродавшой свою честь и тѣло за грошѣ. До такихъ зачисляю скрант... „Вѣстника", и его дописователя.

Редакторъ В. оклеветавъ менѣ передъ цѣлымъ свѣтомъ и для бôльшого позору и ганьбы надруковавъ мое имя великими буквами и съ фарисейскою святостію дае менѣ наставленіе и приобѣцюе дати розгрѣшеніе а о. покутѣ забувъ. Сли такъ, то за коротку память редактора В. дамъ я ему покуту, котру мусить отбути. Czy znaju oni pan redaktor czo znaci сбраза чести? Чи знае „опасный москаль, польскій и айрискій дуп кадило" же на личность не може нападати и пріймати дописей бзъ повного пôдпису дописователя и таки ложни дописи помѣщати?

Чи не знае редакторъ В. же на мадярску горячку и заслѣпленіе есть американске холоднокровне правосудіе? Я справдѣ бувъ заскарженый и сей часъ выбильованый, бо невинно нападеный. Цѣла рѣчь малась такъ: Дописователь и той що его допись помѣстивъ, суть рôдни братя. Одѣнъ якъ и другій суть лизуны, вороги „Союза" подлеци що готови за марный грôшъ самого Бога продати. Одѣнъ зъ нихъ такъ выразивъ ся при людяхъ: для бѣзнесу я готовъ статись мадяромъ, калвиномъ. жидомъ, туркомъ и т. д. абы лишь доляры сыпались въ кишеню.

Такій перекинчикъ. запроданецъ мысливъ що и со мною буде провадити подôбный бізнесъ — але що я зъ лизунами и перекинчиками не входжу въ шайку, длятого взявъ ся до иншой штуки що бы позбавити мене чести и тяжко запрацьованого гроша. Отже мôй дописоватаель умовивъ ся зъ упомянутымъ въ „Viestniku" Козловскимъ, котрый бувъ менѣ довженъ 40 дол. заскаржити мене передъ судъ на пôдставѣ: же я маю любовни сносины зъ женою Козловского. Думаю чи же въ такій способъ пôзичени мною грошѣ п. Козловскому пропадуть. Але

та штука не вдалась, бо честни люде посвѣдчили за мною и судъ познавъ ся на мышачой лапцѣ, въ котру мене хотѣли зловити. Неодовга справа скончить ся на судѣ въ Скрантонъ, а тогда я постараюсь оборонити мою честь. Но горе редакторови ,Viestnika' и его дописователю! Тогда я го высповѣдаю по мадярски, завдамъ покуту и запричащаю хрѣномъ такъ, що попамятае рахманскій великдень.

Съ глубокимъ почтеніемъ

Иванъ Гордиишинскій.

ПРИЯТЕЛѢ.

Цѣкаве оповѣдане
Ивана Нечуя

Кузьма мовчавъ, бо знавъ, знов задеръ голову вгору и зъ перекинутой въ ротъ фляшки знов забулькотѣтъ ромъ.

— Добре, сказавъ Кузьма: але якъ приѣдешь черезъ два днѣ то привези ще такого гостинця. Ну та и горѣвка! и пече и лоскоче въ животѣ.

— Але знаешь що, мой Кузьмо. Твой Василь выходивъ на дворь и бачивъ мене.... Чи мовчати-ме вонъ, якъ, борони Боже, часомъ пойде въ стодолу, штурхне въ засторонокъ вилами, та побачить, що тамъ лежить, сказавъ Шмуль.

— А хто его зна, чи мовчати-ме, чи нѣ. А треба, щобъ вонъ мовчавъ, сказавъ Кузьма.

— Треба, щобъ мовчавъ.... Вонъ батька на выдасть, але, бачъ, молодый парубокъ.. часомъ не выдержить языка. Треба и его притягти до нашого дѣла, сказавъ Шмуль.

— Про мене тягни, коли потягнешь, а про могоричъ не забувай, сказавъ Кузьма.

Здоровый, та плечистый Шмуль зновъ пойшовъ подъ вокно, крадучись и ступаючи на пальцяхъ.

— Василю! Василю! а выйди на часокъ сюды, сказавъ Шмуль и легесенько зашкрабавъ ногтемъ объ шибу.

Василь выйшовъ. Шмуль водойшовъ за уголъ и кивнувъ на него зза угла рукою.

Василь пойшовъ за хату.

— На вѣщо я тобѣ злавъ ся? спытавъ Василь.

— Ой вей міръ, на вѣщо! ты менѣ дуже потребенъ. Твой батько день два передержить въ стодолѣ мое добро. Будь ласка, мовчи та нѣкому не кажи. Хиба жь тобѣ не жаль батька. Продамо те добро, возьмете собѣ частку грошей. Кидайте орати та сѣяти! що вамъ зъ того ячменю, зъ того жита, коли тутъ сами грошѣ котять ся въ кишеню, сказевъ Шмуль.

Здоровый, розумный, повороткій Василь бувъ потребнѣйшій Шмулеви, нѣжь старый Кузьма. Самъ Шмуль не кравъ, але вонъ подмосамъ только переводивъ крадене и бравъ собѣ большу половину користи. Въ Шендаровцѣ вонъ мавъ уже три такихъ подручниковь и задумавъ притягнути до злодѣйства и Василя, щобъ его посилати въ огонь, а самому загребати жаръ его руками.

— Ну та якъ же буде Василю? спытавъ Шмуль Василя.

— Василь довго стоявъ и думавъ, а далѣ промовивъ:

— Коли батько здурѣвъ на старость та злыгавъ ся зъ такимъ злодюгою, якъ ты, то я мушу мовчати: абы только батько вдержавъ языкъ за зубами, а я вдержу, сказавъ понуро Василь.

— Отъ и добре! я знавъ, що ты бравый козакъ, сказавъ Шмуль, легенько торкаючи Василя долонею по плечахъ выпіемо - жь могорыча.

дальше буде.

О Каоендари.

дальше.

Щобы роки числили цѣли дни безъ четвертей, славный римскій цѣсарь Юлій Цезарь приказавъ въ 45 мъ роцѣ передъ Рождествомъ Іисуса Христа, числити все три роки по 365 дней а четвертый рокъ — по 366 дней. Учени пріймили то численіе и назвали роки по 365 дней простыми або звычайными роками а роки по 366 дней— високосными [слово високосный повстало зъ латинского слова bisextus, що значиеь по руски два разы шестый.] роками.

Тотъ одинъ день въ високосномъ роцѣ причислимо до лютого, бо весь рокъ стародавными учеными бувъ подѣленый на 12 мѣсяцевъ, зъ котрыхъ каждый мавъ свое особне названіе и числилъ по 28 до 31 дней То численіе часу по дняхъ, мѣсяцяхъ и рокахъ названо по имени цѣсаря Юлія Юліанскимъ календаремъ Отъ Римлянъ Юліанскій календарь пріймили всѣ православни христіяне, отже и мы руски. Сего календаря мы Руски, а также Греки, Сербы и Болгаре держимъ ся до сегоднѣшного дня.

Въ 1582-мъ роцѣ римскій папа Григори XIII запровадилъ новый календарь, котрый названо Григоріанскимъ календаремъ и котрый розличается теперъ отъ старого Юліанского календаря о 12 дней, т. е. первый день каждого Григоріанского нового року наступаетъ теперъ о 12 дней скорше якъ первый день нового року по Юліанскому календарю. Григоріанскій календарь пріймили римско-католически, лютерански и други неправославни народы. Евреи остали ся при своимъ календари. И Магометане т. е. Турки, Татаре, Арабы и т. д. маютъ свой отромъ роки числять ся отъ тогди, коли ихъ пророкъ Магометъ утекъ зъ мѣста Мекки до Медины. що сталося въ ночи съ 15-го до 16-го липня 622-го року по Рождествѣ Христовомъ. Но Магометане числять роки по своему и пишуть теперъ 1311-тый рокъ отъ того часу, якъ основатель ихъ вѣры Магометъ утекъ изъ Мекки до Медины. И такъ мы, православни и неправославни христіяне, числимо теперъ 1894 рокъ, и то отъ 1-го сѣчня до 31-го грудня. Евреи числятъ теперъ 5654-тый рокъ и то ото нашого 30-го серпня 1893-го до нашого 19-го вересня 1894-го року, Магометене числять теперъ 1311 рокь, а отъ нашого 5-го червня 1894-го року они будуть числити 1312-тый рокъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Съ тою рубрыкою маемо великій клопотъ, бо не ма що записати зъ политичного свѣта. Найславнѣйши политични мужѣ лежать хоритай не можуть крутити свѣтомъ. Канцлеръ російской державы г. Гирсъ, тяжко слабый, Глядстонъ президентъ англійскихъ министровъ, старый слабый, уступивъ зъ свого высокого уряду; Криспи, презесъ министерства италійского хорый и дякуе за службу. На ихъ мѣсце станутъ нови керманичѣ политічного судна европейского политики, зъ новыми силами, а чи заведуть що нового лучшого, то Богъ только одинъ вѣсть.

Въ Бразилии уже разъ закончилась домова война и побѣда по сторонѣ правительственной партіи. Въ републиканьской Франціи, анархисты не перестаютъ кидати бомбъ, хотяй оденъ за другимъ лишаютъ голову на гилотинѣ. Се западна култура хороша не ма що и казати.

Англійски газеты подали въ тихъ дняхъ дуже сензаційну звѣстку о нигилистахъ російскихъ, котрыхъ варшавска полиція полапала и поарештовала близь самой Варшавы, полиція найшла множество бомбъ. Коли полиція обступила домъ, въ котромъ знаходились нигилисты, почалась борба. Одна дѣвчина нигилистка положила трупомъ двохъ жандармовъ стрѣляючи зъ револверу. Зъ нигилистовъ зостало трохъ забитыхъ а решту въ кайданахъ запроваджено до арешту.

АМЕРИКАНЬСКИ НОВОСТИ.

Въ Troy подчасъ выборовъ городскихъ прійшло до битки, въ котрой Робертъ Рос зостав забитый. Bond Rock. Одважный злодѣ укравъ тутъ льокомотиву зъ стаціи.

Jonstown. Тутъ робота рушила и 2000 робітниковъ мае працю.

San Francisco. Сюда прибувъ нѣякій Кигель, котрый перейшовъ цѣлу Америку пѣшкомъ.

Въ Америцѣ суть всякого рода оголошеня, але ще такого не було якъ сей: Мѣсто Guthrie естъ хорошимъ городомъ. Женати люде тутъ могутъ дуже легко отримати розводъ. Податки мали. Заскарженый не потребуе ставитись предъ судъ. Розсправы отбуваютъ ся тайно. Справдѣ тамъ танцюристый рай!

Въ Буфало водбула ся кровава битка мѣжь поляками а одважными жидами. Але полиція розогнала палками воевничи племена и зъ обохъ таборовъ взяла до Ивановой хаты.

Зъ Америки уже починають выганяти тихъ сыновъ небесного царства хинчиковъ котри не були регистровани якъ право приписуе.

На дняхъ завязавъ ся въ Вашингтонѣ демократичный Союзъ подъ назвою: Interstate Democratic Association" Двайцять одинъ штатовъ суть репрезентованыхъ въ Союзѣ.

ПОСМЕРТНИ ВѢСТИ.

Въ Абазіи померъ славный на цѣлмй свѣтъ докторъ и оператор Теодоръ Билротъ.

Во Львовѣ упокоився Михаилъ Малиновскій каноникъ и архидіаконъ львовской митрополии въ пенсіи, славный рускій патріотъ и писатель.

Не далеко Пертъ-Амбой въ стодолѣ одного фармера, померъ нашъ землякъ Кимакъ Андрей родомъ зъ Кружлова.

Вѣчная Память!

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и нѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подъ адресою.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

Ктобъ знавъ чи въ старомъ краю чи тутъ въ Америцѣ де бувае Михаилъ Кухта походячій зъ села Кролика Волоского въ Галичинѣ, просить ся дати знати до Редакціи „Свободы"

КНИГ ДО СПРОДАЖИ.

Молитвословы съ пасхал	65.
Пѣсни церковни велики	70.
подъ ноты, ...	2.50
жите Св. О. Николая . .	10
Кирилъ и Мефтодій . .	10
Жите избран. Святыхъ	3.00
на каждыо день въ роцѣ	10.00
Жите Св. Георгія . . .	5
Конкордія въ отношеню обохъ обрядовъ р. и лат.	25
Катехизмы	15
Исторія церкви Хрс. .	80
Родословная картина князей рускихъ.	32
Иванъ Теодоровъ первый рускій книгопечатникъ.	20
Открите Америки. . .	12
Порадникъ въ справахъ писарскихъ.	10
Методична граматика малоруского языка. . . .	60
Орлеанска дѣва. . .	35
Шляхта ходачкова драма	15
Пленипотенты. . . .	30
Заповоди Божіи. . .	2о
Арендаръ драма. . .	10
Два млыны	10
Страшный вертепъ. .	10
Княжна Галя. . . .	15
Порвалась нитка драма.	25
Голодни роки. . . .	15
Наука.	1.50
Онуфрій Грушкевичъ чаровникъ.	35
Черкеская месть. . .	20
Месть верховинця. . .	32
Якъ козамъ роги выправ.	10
Любовъ убогого молодця.	60
Середъ ледоватого моря.	15
Недбайко и Просвѣщеніе.	10
Народни пѣсни. . . .	25
До чого дошли люде черезъ Просвѣщеніе. . . .	.10
Богъ надежда моя. .	1.00
Исторія Руси. . . .	,80
Въ память 3-го Мая. .	.25
Библія съ образками.	.65
Библия ст. и нов. завѣта.	5.00
Земскій рай.	12
Словари руско-нѣмецки	5.00

Доносимъ ч.читателямъ, що не дуже маемъ на складѣ, бо дуже росходить ся що дня. Протое посталисьмо по новый транспортъ за 500. дол.

Книжки безъ грошей ся не высылае-

Просимо поч. читателя „Свободы," котрый прислав изъ старого краю предплату, до насъ зголоситись бо черезъ помылку незнаемо до кого высылати.

Редакція.

Мы мали дотеперъ взглядъ на тяжки часы не нудили нашихъ читателей щобъ заплату за газету прискали, але днесь и намъ тяжко, протое не забувайте!

За „НАРОДНЫЙ ДОМЪ" не забувате

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, тôлько грôшъ щадѣтъ. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!